

Eesti Keskkonnaühenduste Koda

Keskkonnaametile

Teie:

Meie: 12.08.2021 nr 1-2/21/6045

Veekaitsevööndites raiete loastamisest

Oleme aru saanud, et Keskkonnaamet on ümber vaatamas veekaitsevööndites raiete loastamise praktikat ning saadame sellega seoses teile oma tähelepanekud ja seisukohad.

Veeseaduse § 119 keelab puude ja põõsaste raie veekogude kallastel Keskkonnaameti nõusolekuta. Meie hinnangul on nõusoleku andmisel oluline kaaluda raiete keskkonnamõju, milleks on elupaikade häving, rohekoridoride katkestamine, vee-elupaikade vahetu häiring ja suurenev toitainete ärakanne maastikul. Oluline on selle juures silmas pidada nii üksikute raiete mõju kui ka ühetaolise praktika kumulatiivset mõju.

Meie hinnangul ei kaalu veekaitsevööndite metsamajanduslik huvi üles keskkonnakaitselist huvi elupaikade, rohekoridoride ja veekogude eutrofeerumise vaates. Sellest lähtuvalt näeme, et raied veekaitsevööndis peaksid jääma üldjuhul keelatuks ning raiete lubamine võiks olla sisukalt kaalutletud üksnes juhtudel, mis puudutavad poollooduslike elupaikade taastamist, ohutuse tagamist, taristu hooldamist, avaliku ruumi kujundamist või kodust maastikukujundust. Rõhutame eraldi vajadust vältida igasugust raiet lõheliste elupaigaks olevate jõgede veekaitsevööndis, kuivõrd kaldapuistud hoiavad veetemperatuuri jahedana, mis on lõhelistele oluline, ning looduslikus süngis jõgede ja ojade veekaitsevööndis kaitsealadel.

Oleme täheldanud, et Keskkonnaameti senine praktika lubada veekogu kallastel raiuda haigeid ja veekogu poole kaldu olevaid puid, lõpeb praktikas tihti otse veepiirini laiuvate raiesmikega, mille eelpool nimetatud keskkonnamõjud avalduvad võimalikest halvimal kujul. Uue praktika kujundamisel on väga oluline selliseid mineviku vigu vältida.

2019. aastal hindas Keskkonnaagentuur Eesti vooluveekogude seisundi heaks u 59% ning halvaks või kesiseks 40% vooluveekogumite puhul¹. On leitud, et metsasuse osakaal vooluveekogude ääres mõjutab oluliselt veekvaliteeti. Mida rohkem on veekogu kallaste ääres ja kogu valgjal metsa, seda parem on bioloogiline veekvaliteet (hinnati vetikate ja suurselgrootute järgi)².

1

<https://kaur.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=fd27acd277084f2b97eee82891873c41>

² Brogna, D., Dufrière, M., Michez, A., Latli, A., Jacobs, S., Vincke, C., Dendoncker, N. 2018. Forest cover correlates with good biological water quality. Insights from a regional study (Wallonia, Belgium). Journal of Environmental Management 211: 9-21. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2018.01.017>.

Vooluveekogu valgjal uuendusriiet tehes suureneb oluliselt lämmastiku kanne veekogusse, mis põhjustab veekogu eutrofeerumist³. Eriti tugev on see mõju monokultuursete metsade maha võtmisel, mille puhul leidis tõendust, et turberaie ei sobi lageraie asemel lämmastiku kande vähendamist leevendavaks meetodiks.

Samuti on kliimamuutuse kontekstis oluline teadvustada, et kaldaäärsed metsad vähendavad suviste kuumade ilmade mõju vooluveekogude veetemperatuuridele ja seega ka vee-elustikule. Metsata jõelõikude suvised päeva keskmised veetemperatuurid on oluliselt kõrgemad metsa varjus voolavate jõelõikude veetemperatuuridest⁴. Kusjuures avatud alade veetemperatuuri ööpäevane kõikumine on samuti suurem kui metsase kaldaga jõe puhul. Vooluveekogud on elusorganismide jaoks olulised ühendused ning väljakujunenud tingimuste säilimine on oluline paljudele veekoguga seotud populatsioonidele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Laura Uibopuu

Eesti Keskkonnaühenduste Koja koordinaator

³ Mupepele, A.-C., Dormann, C.F. 2017. Influence of Forest Harvest on Nitrate Concentration in Temperate Streams—A Meta-Analysis. *Forests* 8. <https://doi.org/10.3390/f8010005>.

⁴ Dugdale, S. J., Malcolm, I. A., Kantola, K., Hannah, D. M. 2018. Stream temperature under contrasting riparian forest cover: Understanding thermal dynamics and heat exchange processes. *Science of The Total Environment* 610–611: 1375-1389, <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2017.08.198>.